

Nr 556

Av herr **Senander m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 157, angående pensionsreglering för statsanställda m. m.*

Propositionen innehåller betydande förbättringar av de statsanställdas pensionsförmåner. Alla statsanställda skall numera i princip omfattas av det nya pensionsreglementet. Även de kollektivavtalsanställda anslutas till reglementet, vilket måste hälsas med tillfredsställelse, inte minst därför att den tidigare uppdelningen på olika reglementen närmast framstått som en klassindelning. Även det materiella innehållet är sådant att uppgörelsen kan accepteras. Det ger icke obetydliga förbättringar av pensionsnivån, som i princip skall uppgå till 65 procent av slutlönen. Därtill kommer viss åldersförhöjning vid 67 års ålder. Familjepensionerna har samtidigt undergått en betydande förbättring och skall enligt förslaget utgöra 50 procent av egenpensionsnivån.

Pensionerna blir i fortsättningen ortsgrupeerade. Tidigare baserades de på de löner som utgick i ortsgrupp 2. Denna ortsgrupp slopas enligt förslaget och pensionerna beräknas i fortsättningen på slutlöneklassens belopp i vederbörlig ortsgrupp, dock lägst i ortsgrupp 3.

Slutligen får de statsanställda kompensation för de höjda folkpensionsavgifterna till den del dessa överstiger 1,8 procent.

Vi anser oss därför kunna ge vår anslutning till den träffade uppgörelsen i vad denna berör de statsanställda, som befinner sig i aktiv tjänst. Däremot kan vi icke acceptera vad som föreslås beträffande de pensionärer som avgått ur tjänst på grundval av de villkor som innefattats i äldre pensionsbestämmelser. Dessa erhåller inte del av de nya pensionsförmånerna. Det enda som föreskrives beträffande denna kategori är, att kommande folkpensionshöjningar skall tillkomma dem intill dess att de därigenom uppnått den pensionsnivå som på ortsgrupp 3 kommer att gälla för dem som avgått med pension enligt de nya bestämmelserna.

Detta innebär att den enda säkra förhöjning de nuvarande statspensionärerna kan komma i åtnjutande av är den folkpensionshöjning av 150 kronor för ensamstående pensionär och 240 kronor för två makar som riksdagen nyligen fattat beslut om. Då vi nu står inför riksdagsupplösning och nyval är det ovisst, om de förutsatta framtida höjningarna av folkpensionerna kan påräknas. De borgerliga partiernas fientliga inställning till en effektiv lösning av den allmänna pensioneringen visar att det finns krafter i riksdagen som, även när det gäller statspensionärerna, kan visa samma

fientliga inställning. Skulle dessa krafter inte tillfogas ett nederlag i nyvalet, finns det risk för att de framtida höjningarna av folkpensionerna kan komma uppskjutas på en oviss framtid. Tendenser i sådan riktning framkom tydligt från borgerligt håll under riksdagens stora pensionsdebatt. Den enda vissa förhöjningen av statspensionärernas pensioner är sålunda de 12: 50 resp. 20 kronor i månaden, som den nu beslutade folkpensionshöjningen ger från och med den 1 juli i år.

Under alla förhållanden kommer de äldre statspensionerna att i de flesta fall ligga avsevärt under dem som utgår enligt det nya reglementet. Föreskriften att de inte kan komma högre genom de förutsatta, men inte 100-procentligt säkra framtida folkpensionshöjningarna än till ortsgrupp 3 betyder ju en allvarlig försämring för alla som nu är bosatta på högre ortsgrupper än 3-grupp. Dessutom sträcker sig de framtida folkpensionshöjningarna över en tidrymd av 10 år, varför många av de nuvarande statspensionärerna inte kan beräknas uppleva den tidpunkt, då de uppnår samma pensioner som de, vilka är placerade i ortsgrupp 3 och erhåller pensioner enligt det nya reglementet.

Detta är en klar orättvisa mot de nuvarande statspensionärerna. Men det är mera än så. Uppgörelsen innebär såvitt vi kan se ett åsidosättande av de principer riksdagen accepterat i tidigare liknande fall. År 1947 förelades riksdagen en proposition enligt vilken »äldre, nyare och nyaste pensioner» förslogs bli jämställda med de pensioner som senare skulle tillämpas enligt ett nytt pensionsreglemente.

I sitt utlåtande till propositionen anförde bankoutskottet bl. a. följande:

Trots de betydande kostnader, som föranledes av ifrågavarande omläggning, anser sig utskottet böra biträda Kungl. Maj:ts förslag, vilket — samtidigt som de åstadkommer önskvärd enhetlighet och förenkling på pensionsväsendets område — *tillgodoser ett sedan länge framfört rättvisekrav från pensionstagarnas sida.* (Kurs. av undertecknade.)

Detta uttalande godkändes utan invändningar av riksdagen. Det ansågs allmänt, såväl i riksdagskretsar som bland statspensionärer, att det därmed var fastslaget, att kommande pensionshöjningar skulle komma även de redan pensionerade tjänstemännen till del.

I det nu föreliggande förslaget har det av 1947 års riksdag gjorda uttalandet åsidosatts. Enligt vad som uppgivits, sökte de förhandlare från stats-tjänarnas topporganisationer, som träffade här ifrågavarande uppgörelse, energiskt hävda de nuvarande statspensionärernas intressen. Ansträngningarna strandade på motparten, d. v. s. regeringens, motstånd.

I samband härmed vill vi än en gång fästa uppmärksamheten vid den missgynnade ställning som i pensionshänseende tilldelats personal, som varit anställd vid av staten övertagna enskilda järnvägar. Något godtagbart motiv för denna undantagsställning har icke presterats.

Typiskt för den omotiverade olika behandlingen av dessa pensionärsgrupper är det inför riksdagen vid ett flertal tillfällen påtalade tillvägagångssättet mot personalen vid det av staten övertagna företaget Bergslagernas Järnvägar. Riksdagen vägrade vid övertagandet godkänna, att två månadsbelopp, som BJ-personalen innan övertagandet erhållit i avlöningsförstärkning, finge medräknas vid bestämmandet av pensionerna. Det därigenom fråndragna beloppet uppgick till 25 kronor per månad för en stationskarl. Sedan 1947 uppgår den sammanlagda förlusten i pengar till för stationskarlen sammanlagt 3 000 kronor och för en lokförare efter en förlust av 39 kronor per månad sammanlagt 4 680 kronor.

Enligt vår mening bör de nuvarande statspensionärerna, i enlighet med 1947 års riksdags uttalande, beredas samma förbättringar som de som pensioneras enligt det nya reglementet.

På ovanstående grunder får vi därför hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer, att Kungl. Maj:t skyndsamt påkallar förhandlingar med stats-tjänstemännens topporganisationer — varvid tillfälle bör beredas statspensionärernas organisation att medverka — i syfte att i princip åstadkomma jämställdhet mellan de nuvarande statspensionärerna och de som enligt nu föreliggande uppgörelse kommer att hänföras till det nya pensionsreglementet.

Stockholm den 26 april 1958

Knut Senander

Erik Karlsson

Hilding Hagberg

Henning Nilsson

Helmer Holmberg

Gustav Johansson

S. N.